

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLÈM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per totes nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser arbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions e impostos per contribuir als gastos generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el dever de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevol que siga llur pensar i sentir en matèries **rel·ligioses, polítiques o socials**.

Diuen que ara derogaran la llei de jurisdiccions

I nosaltres, al sentir-ho, preguntem:

—De quí ha sortit la pensada?

Prop de sis anys fa que tot un Poble, de llevant a ponent i de tramontana a mitjorn, demostrant palesament que estimava sa dignitat, enlairava a la més alta representació quaranta i tants homes *per a que fessin derogar la llei dictada contra Catalunya*. I què feren els quaranta i tants diputats per a complir amb el llur deure envers el Poble qui'ls havia nomenats?

D'una banda i de l'altra, un cop els homes sigueren Diputats, eixien veus d'amanys al Poble: «Deixeu-los fer, que ells ja saben el que's fan»—deien les veus—i afegien: «No't despatientis, que tu, Poble, no sabs de quina manera es difícil la tasca que an els teus representants has encomanada.»

I el Poble—com sempre—romaní silenciós i esperançat; i, com sempre, tenia fè en que un jorn vindria en el qual serien complides les promesses, veuria satisfet el seu anhel.

Mes après, començà a fadigar-se de la inacció i volgué queixar-se, volgué cridar; essent aleshores que les veus afalagadores de mesos avans, de l'una banda i de l'altra, eixien més fortes, més violentes, arribant a fer dels pro-

testants una mena de gent sempre malcontenta, una gent que sols vol destorbar, com pocsoltes, desequilibrats, qui sols servissin a malbaratar l'acció noble d'aquells quaranta i més, qui havien trobat goig a llurs concupiscències en els seients ont eren pel vot dels protestants...

I ara, sense que's demani, derogaran la llei?

Més voldríem que no ho fessin: que, al cap d'avall, ella era una taca per al partit lliberal, i sa vivència seria sempre un estímul per a qu'el Poble, abans de nomenar els seus representants, els obligués a entregar firmada la renúncia de l'acta per al dia en el qual deixés de complir no sols amb lo promès en el calor de la improvisació d'un discurs, si que solzament en lo més ínfim manqués als deures que té d'imposar-se tot home qui vol parlar en nom de Catalunya en llocs ont sols pensant en Catalunya pot parlar-hi.

De qui ha estat la pensada de derogar la llei de jurisdiccions?

D'uns governants, lliberals, de l'Estat.

D'uns successors, d'uns col·laboradors, de aquells qui la promulgaren, qui la defensaren.

Els, amb la derogació, anc que sols s'ia substitució, ja treuràn del llur damunt la taca

d'anti-lliberalisme, d'anti-civilisme que amb la llei s'havien marcada.

I la vergonya dels quaranta?

Aquesta segueix i seguirà.

Recòrda-t'en, Poble; que, de carreteres, i de salts, i de millors, ja ho veus, ne fan més la Canadiense i la Energía que quaranta diputats; amb la ventatja de que En Pearson i En Riu no han proclamat en meetings previs que anaven a salvar a Catalunya, sino a fer un negoci.

VICENS A. BALLESTER.

Esguards

I heusaquí, que l'endemà d'aquesta festa germanívola amb que'ls entranyables companys de l'Associació Nacionalista Catalana volgueren honorar a RENAIXEMENT, entràvem al Palau de l'Orfeó Català; pero no amb els ulls guspirejants de joia com quan la casa de l'Orfeó era la casa de Catalunya, sino amb el cor glaçat per la fredor d'aquelles parets que sols havien d'empapar-se d'art i de catalanitat i davant de les quals Catalunya havia sigut venuda als Cèssars per trenta diners de plata.

Anava a consumir-se el fet que ha de restar com un estigma infamant i perdurable en els anals de l'Orfeó Català. Els quí—segons propia i pública confessió (1)—parlen hipocritament com a catalanistes i obren obertament en contra, els faritzeus, els mercaders, anaven a treure an els creients del temple.

Però abans havien de patir la turbació del traïdor davant la víctima, i per acallar la pròpia consciència—davant de la qual eren els acusats i no els acusadors—havien de declarar que l'Orfeó Català no havia donat mai cap concert en homenatge al rei ni a cap persona de la família reial espanyola i que sols havien pres part en actes d'aquesta mena mitjançant una retribució en metàl·lic (2); com si per el fet de

(1) El senyor Joaquim Cabot i Rovira, diputat provincial per la Lliga Regionalista, contestant, el diumenge passat a la acusació que se li llessà en plena Junta General de socis de l'Orfeó Català, de que la primera vegada que vingué el rei de Espanya a Barcelona, ell havia recomanat an els coristes que no posessin domassos al balcó, i n'obstant l'endemà ell n'havia posat al balcó de casa seva, digué que «una cosa era el Sr. Cabot, aleshores president de l'Orfeó Català, i un'altra era el Sr. Cabot industrial».

(2) Paraules del president, senyor Bonaventura Bassegoda, en la referida Junta.

esser pagada, quedés justificada tota prostitució.

I encara volien trobar una prova de desamor envers l'Orfeó, en el fet d'aquest qui s'ha revoltat contra tota aquesta farsa. No; aquest gest no es de desamor a l'Orfeó—an aquest Orfeó que un jorn feu florir en el cor de la ciutat desnaturalitzada, les redemptores cançons de la Terra—. Aquest gest es de menyspreu i de repugnancia envers vosaltres, faritzeus; i es impulsat per un gran amor a Catalunya: an aquesta Catalunya que està molt per damunt de tots vosaltres i fins de l'Orfeó Català i tot, i de la qual, nosaltres, no'n reneguem en cap dels aspectes de la nostra vida.

Seguiu la vostra actuació anti-catalana, gent de l'Orfeó Català; pero abans, traièu del vestibol d'aquest palau de pedra, aquella estatua d'en Rafel de Casanova; que us exposèu a que algun dia, davant de tanta vergonya, la imatge del conceller ofegui el rostre entre'ls plècs de la bandera de Sta. Eularia; d'aquesta bandera, que'ls qui estimaven Catalunya per damunt de tot, un jorn alçaren contra els esbarts borbònics i els butiflers, repugnants, que'ls ajudaven.

MAIG.

Catalunya, avui, te ella sola, mes del doble de màquines i de motors que tot el restant de la Península.

E. DEMOLINS.

La Revue Sociale.

El Monument a Mossèn Cinto

El projecte d'erigir un monument a la memoria del gran poeta En Jascinto Verdager Pbre., creiem que mereixerà l'apoi de tots els bons catalans, els quals voldran contribuir ab el seu esforç material a que dita obra sigui digna del qui va dedicada.

La llista de subscripció continua oberta en les nostres Redacció i Administració, pregant a tothom qui vulgui contribuir-hi ho fassi lo mes prompte possible.

ENGLANTINES

REVELACIÓ

Pujava jo la montanya—de les gloses infinites
quan la nit també hi pujava—pel camí de les ermites
i les ombres cavalcaven—ja la cima retallada
ont xiulant com les xibeques—hi cantava la ventada.

La montanya era encensada—per la boira, que a son peu
s'estenia, adorativa,—fins arràn del Pireneu.

I jo anava pel camí—tot olorós d'eura humida
i a mon entorn, volejaven—tots els dalits de ma vida
que sortien de mon pit,—amb espiritual manya,
quan mon pit s'havia obert—a l'encís de la montanya.
I jo anava pel fondal—d'ubriagadora flaire
i mes il·lusions i somnis—pels camins de mes enlaire.

La montanya era esberlada—des d'el cim fins a l'arrèl
i en l'esberla s'hi endinzava—un nacrat tascó de cèl
enrògit pel darrer flam—de la posta sanguejanta.
I al apagar-se el ponent—hi esclatà la llum brillanta
d'un estèl lliberador—que aclaria la vesprada.
Com una foguera blanca.
Com els ulls de l'estimada.

A sa llum, ardits, els arbres—s'envanien en llurs soques
i les ombres reculaven—esmunyint-se per les roques,
que una claretat florí—amb titil·lacions innombres:
la claror de la celistia—que es una claror sens ombres.

I l'ardenta cabalcada—de mos somnis i il·lusions
per davant mos ulls, passava—transmutant-me'ls horit-
[zons.

I era un penó, la montanya,—que havien teixit les gojes.
I les quatre fondalades—eren quatre barres rojes.
I en la esberla que s'obria—des del cim fins a l'arrèl
hi brillava enlluernanta—la claror d'aquell estèl.
Com una foguera blanca.
Com els ulls de l'estimada.
Com el bell pressentiment—de la Terra lliberada.

MANEL ALCÀNTARA I GUSART.

Paraules d'un amic en la festa en llaor nostre

COMPANYS i amics:

La meua més coral i entusiasta salutació
vagi a vosaltres en aquests moments de joia,
en que a iniciativa de l'Associació Naciona-
lista Catalana, vos reuniu al voltant de la taula
per a honorar amb un justíssim acte d'adhesió
i encoratgement, la vida i les valentes campa-
nyes catalanistes del setmanari RENAIXEMENT.

En aquest bell nom de vostre lluitador pe-
riòdic, al igual que en altres dos de recent pu-
blicació i escrits per plomes valencianes, hi ha
quelcom de la meua ànima que'm recorda pas-
sades lluites entre la indiferència o la hostilitat
de la meua Terra envers els vostres redemp-
tors ideals. *Renaixement* se titulava un setma-
nari valencianista que vaig fundar i dirigir a
València fa uns quatre anys i en el qual vaig
posar tots els meus amors i entusiasmes.

Tambè vaig dirigir *València Nova* i vaig
fundar la *Juventut Valencianista*; i ara uns co-
ratjosos joves valencians funden a Barcelona
una entitat i un periòdic amb aquest esperan-
çador títol i des de la capital de la meua Terra
m'anuncien la reaparició de *València Nova*.
Oh, quin suprèm goig, amics! La meua tasca
no ha sigut pas estèril, i a la volta de molts
pocs anys el fet se reproduïxen! i amb els
mateixos noms!

Si no fos prou el patriotisme sant que's res-
pira en les seves planes, la seva valentia, la
seva irreductible intranzigencia, jo estimaria
el vostre setmanari pel nom: RENAIXEMENT. Tal
quan la dòna estimada es morta, pel seu in-
esborrable recort d'anyorament s'estimen a
totes aquelles dones que porten son mateix
nom. I es grat de pronunciar-lo.

Aixís, doncs, avui aixeco la copa per vosal-
tres, ardits companys en les lluites nacionalis-
tes; per vostra fè; per vostra santa intransi-
gencia; per la lliberació de la Patria.

Aixeco la copa perquè s'estrenyin tant i tant
forts els llaços de germanor entre Catalunya
i València, fins que les dugues ànimes siguin
foses en un mateix cos.

Aixeco la copa per aqueix vostre RENAIXE-
MENT viu i també pel meu *Renaixement* mort.

I perquè la nostra missió de precursors a
València i la vostra de continuadors a Cata-
lunya, pugui ésser benèfica per les futures ge-
neracions, ja definitivament llibertades.

MIQUEL DURÁN I TORTAJADA.

LA FESTA D'HOMENATGE

ES avui que devèm remerciar novament la iniciativa de la patriòtica «Associació Nacionalista Catalana», més encara quan perdura el recort d'aquell Sopar d'Honor que'ns oferí dissapte passat al Mundial Palace, ben espléndidament servit, per cert,

Quan a les deu de la vetlla, amb puntualitat elogiabile, ens reuníem al salonet del Hotel, de cara a la mar i sobre un vaixell espanyol, com si estés a l'aguait de possibles entremaliadures; quan entre la colla d'admiradors de RENAISSANCE i al bell mitg de tots, representant l'honorable «Unió Catalanista», el digníssim patriota En Domingo Martí i Julià, sentíem una frisansa general de regoneixement, sense pensar gens en tot aquelles petites dificultats que'ns han amargat masses hores, ni en les engunies esdevingudes fins a solventar-les. Ja'ns donem per ben pagats, caríssims, al veure que hi ha qui daleix al costat del nostre entusiasme; qui s'atansa a la nostra taula, ben amical, com aquells cinquanta compenetrats de la vetlla, agradósament patriòtica, quan de celebrar les nostres campanyes se tracta, i la nostra fè i la nostra persistència també.

Que la Patria us ho pagui i mai us pugui fer retret de defalliment; als que vingueren personalment, i als que espiritualment hi foren, aquells qui enviaren mots de felicitació, que us dièu: Faust Renom, Joventut Valencianista, Ateneu Nacionalista Republicà, Joventut Catalanista, Daniel Cardona, J. Pineda i Verdager, Miquel Laporta, J. Grant, Francesc Talens, Ramón E. Bassegoda, de Barcelona; «Germanor», Associació Obrera Catalanista de Manresa; Grupo Catalanista, Francesc Casanovas, de Terrassa; «L'Estiuada», de Sant Hilari; Joventut Catalanista, Centre Català, Joventut F. N. R., Jaume Ninet, de Sabadell; Associació Nacionalista, de Calella; «Catalunya», Grop Nacionalista Radical, de Santiago de Cuba; Grop Catalonia, de Guantánamo; Jaume Arquèr, de Belcaire; Ramon Masifern, de Vilassar de Mar; «La Costa de Llevant», de Canet de Mar; M. Duràn i Tortajada, de València; Federals Nacionalistes de Sant Feliu del Llobregat; Lluís G. Castellà des de Madrid,

En la germanor, ben propia entre'ls nostres,

va anar seguint el serviment de l'àpat, entre converses agradoses.

Erem a l'acabament del sopar, quan l'entrayable president de l'A. N. C. s'aixecava a oferir-lo amb breus paraules, contestant-li l'infadigable Vicens A. Ballester, fent promesa, per tot agraïment de l'obsequi, la continuació de la tasca de sempre, a la qual hi volèm adherir, an aquells amics que encara no siguin en les llistes de protectors, avui ja ben nodrides; aixís — deia l'amic predilecte — podrèm anar fent ambient, per a que'ls homes com el nostre Folguera i Duràn, puguin catalanitzar més planerament les corporacions populars, tal com ell ho ha fet i a qui jo demano ara que fassi el sacrifici de reincidir-hi, ara qu'el terme legal el treurà de la Diputació de Barcelona.

Després, calia que tothom digués alguna cosa, sobretot els nostres d'aquesta feina setmanal.

L'Alcántara, ben pregat, ens parla amb una esquisida poesia que ja la veíem publicada amb tan agrado com vèrem sentir-la an allí, que be mereix el simpàtic company tots aquells aplaudiments i les paraules d'elogi que li dedicà en Delclós.

En Salat tingué unes paraules fresques i belles, com la font que té en sa casa de Sant Bartomeu de la Quadra.

Era En Jaumandreu qui aixecava la copa per aquell home tot cor i abnegació que a Belcaire frescava per Catalunya amb la fè de sempre; la mateixa fè, que feia parlar an En Lluís Marsans, cridant a la joventut perque lluiti amb el catalanisme puríssim, allunyat de tota desviació que no vagi a la plena llibertat de Catalunya, potser per aquells procediments i conviccions d'aquell Sabí Arana, qui deuría ésser reproduït en un home dels nostres.

I el company qui es la soca del nostre setmanari, l'entusiasta Emili Roig, àrbitre i hèroe de la hisenda de RENAISSANCE, oblidava la rebequeria dels números i anunciava tot cofoi, que'ls bons amics, amb una empena que donguin, faràn d'una modesta publicació una fortalesa; ara ja ho som en ideals i allavors ho serem economicament, també, sense queixarnos de la feixuga càrrega, car ningú dubta que vindran joves ajudants tal com ho demanava

En Frederic Castells, que no's cansa mai, i amb l'energia i entusiasme que reclamava En Culi i Verdaguer, ben disposat a servir de notable exemple.

En Joan Rigall, ens parlava d'aquest romiatge que fa amb l'Esbart Folk-lore de Catalunya fent conèixer les dances típiques de la terra, que es un complement de la tasca política; ficantse a la gola del llop, cap an aquestes associacions d'un catalanisme manso, qu'els permet tranzigir ab les dançes exòtiques i algú cop fins menyspreuen les propies, i per això—digué—m'encenc d'entusiasme davant vostra persistència, que es la persistència de la Unió Catalanista, proclamada única pera esdevenir la Catalunya lliure de tirans.

No poguent venir En Joan Llorens, del Grop «Catalunya», en nom seu En Lluís Tió, aixecà la seva copa, desitjant que la feina del RENAI-XEMENT sigui ben curta, que voldrà dir que tot allò que es ben nostre no ho haurèm de demanar.

L'Orfeo Nova Catalonia, parlà per el seu president, l'amic Pascual, qui ens llegí una carta de l'Arquer, qui, d'aquella manera tan sincera, diu que des d'allà dalt vol esser entre nosaltres.

Son meritories les vostres campanyes—diu En Rodergas, l'aixerit secretari de la Unió Catalanista—de sacrifici moral i material, perque estàn inspirades en aquella joventut de cor que no mira edats i que tan bells exemples ens presenta amb un Dr. Martí i Julià i altres meritisims companys de taula. Vosaltres, que valèu molt, ja us recomanaria que no escoltessiu les veus que algú cop se us voldrà atraure, si no sabés que estimèu prou la honradesa per a esser fidels a la Patria. I en Colomer afegia: i convé que continuèu essentho perque poguèu matar aquells aucellots que fins avui han viscut a costelles de la Catalunya esclava, i aixís també s'expressava En Frederic Barceló, tan conseqüent com sempre.

Tots els companys anarem seguint extasiats els conceptes del mestre Folguera i Duràn, quan ens contava la seva vida de catalanista, a Barcelona i a Sabadell, en centres i periòdics, en aquell *Lo Catalanista* amb l'inoblidable Campman;—aquí, les mans se juntaven frisosos i a peu dret ressonà un fort aplaudiment a la seva memoria—*La Renaixensa*.. altres i altres; temps gloriosos amb l'honor de veure-m perseguit per la justícia espanyola... sempre per Catalunya, sense pensar amb aquestes compensacions que ara darrerament alguns

estilen. I hem de persistir-hi a la mateixa faiso de predicaments, cap a semblar ideals sense enlairaments d'homes a corporacions que s'hi corrompen. Ara, després d'unes foguerades enganyadores, diuen pessimisme de la continuació d'aquelles prèdiques fecondes, qual influencia ha pesat d'una manera remarcable, i per això felicito al RENAI-XEMENT que s'atreveix a seguir la bona llevor i vui esser amb ell, com un company.

I a l'amic Ballester li diré: jo crec molt en la feina de fora les corporacions i per això no voldria seguir al Palau de la Generalitat, a pesar de que, si no hi fet res, tampoc hi he traït a la Patria; aquell ambient no es per a mi i el meu sacrifici es una poca cosa; per l'alta esbranzida, quan calgui, demaneu-me la vida, que'm semblarà petita encara.

El Dr. Martí i Julià, alabà finalment, en nom de la Unió Catalanista, la pensada de l'A. N. C. d'homenatjar a RENAI-XEMENT, en quin acte ens hi trobèu tant bé. Avui, jo diré, qu'els joves, que hem quedat, que ho som tots els intranzigents, hem d'anar cap als altres joves per a encomanar-los l'òdi sant contra els opressors, que'ns fa neixer aquest gran amor a Catalunya.

Erem a primeres hores de la matinada, passada la llarga estona sense adonar-nos-en, com aquelles que un passa amb la estimada i no sembla si no qu'el rellojje escursi les hores. Ni les mans es cansaven d'aplaudir, ni les orelles d'escoltar i sortien vibrants encara les notes del nostre Himne Nacional, aixecant-se en tots els cors un altar a la Patria irredimida. Tots sortiem més forts de patriotisme, amb ganes d'esforçar-se en la propaganda dels bells ideals de justícia d'un poble, i des d'ara, ja podèm dir que la gaia festa, d'eterna recordança, haurà lograt acoblar voluntariosos que recomensaràn aquelles propagandes netament nacionalistes aquí i a fora i tot, a iniciativa d'aquell brau Salvador Salat que's fondria com el glaç si no pogués treballar per la llibertat de Catalunya.

I no sabèm que dir més, perque semblaria que parlèssim massa de nosaltres.

Mercès a tots i fins al compliment de les promeses!

Per la nostra part, ja ho sabèu prou, que no hem mancat mai.—J.

“COSES DE L'AMPURDÀ”

per RAMÓN MASIFERN

VERGELLES

LES NOIES DE L'AMPURDÀ

Les noies de l'Ampurdà
son les més belles,
son les més belles;
les noies de l'Ampurdà
son les més belles
que al mon n'hi ha...

Son boniques i alegroses
com el sol del mes de Maig,
fines com una mustela,
d'ull d'encís i de cor franc.

Vilatjanes o pageses
totes frisen per ballar:
quan refila la *tenora*
son l'acer que va al imàn.

I a la *plaça*, ben compostes,
les veuréu sardanejar,
repunteja que punteja
amb un jove a cada mà...

Mes, deixant la solteria,
adeu *balles* i *saraus*!
sois l'espòs es la fal-lera
de son cor enamorat.

Dona gust veure com cuiden
a sos petitons infants,
des' que'ls hi han cenyit bandola
fins que son ben espigats!

Dona gust senti com canten
a la vora de la llar,
en els dits la fina agulla,
i amb el peu tot bressolant!...

Al casal qu'elles timonen
tot llueix com un mirall;
son pulides com l'armini:
de cabanya 'n fan palau.

Quin ambient de gentilesa
sentiréu a son voltant!
i al passar de cambra en cambra
quin perfum de honestetat!

Recatades com Penélope
son l'honor del vell pairal,
bells rebolls del sol helénic
trasplantats a l'Ampurdà.

I en les lluites de la vida
llur gran cor no s'abat mai:
son els àngels de la guarda,
son la brasa de la Llar.

Les noies de l'Ampurdà
son les més belles,
son les més belles;
les noies de l'Ampurdà
son les més belles
que al mon n'hi ha...

Any 1899.

El llaç de la família

(Acabament)

Va alçar-se, i, avançant a pas lleu i amb aire indecís, se n'entrà a la seva cambra. Va anar observant, preocupadament, els llibres i objectes d'estudi que hi havia deixat al marxar de la llar pairal, fixant l'atenció en aquell crani ressec que'l mirava amb sos ulls buits desde un recó de la taula, com a hoste conegut donant-li la benvinguda; va seures, apoyant-se de colze al respall de la cadira, i velà l'esguart a tot lo que l'envoltava; mes, prompte va alçar-se per altra volta, irat, no podent resistir el pes d'un pensament:

—Volen lligar-me! volen dirigir la meua voluntat, com un noi!... Oh! mai! jamai!—I va donar cop de braç a la cadira, fent-la caure a terra, que va petar amb cop sec, ointse al instant la veu de la Matilde:

—Què fas, Marcel?

—Res—va contestar ell, asprement.

Recullí la cadira, i eixint a guaitar al balcó, rebent la falaguerfa del aire en el rostre, se tornava a dir:

—També ella!... també ella sent necessitat d'entregar-se a un home!... Totes les dones son igual: la seva aspiració, es fer-se esclaves del marit que les domini, o esclavitzar-lo an ell si's rendeix.

La germana, que tenia la seva habitació al costat de la del germà, també va eixir a reclinar-se a la vora de la balconada.

—Has trobat la cambra en bon ordre, Marcel?—va preguntar-li amb un somris.

L'estudiant va anar perdent l'aire de gravetat, humiliant-se.

—Sí, molt ben arreglada. Ja estava confiat de que tu te'n cuidaries.

—I ha sigut cert. Quan tu vas marxar, vaig recullir els llibres que havies deixat en descuit sobre l'escriptori, entre diversos papers, i cada dia he anat treient la pols de tots els objectes, de tots, menys... d'aquell cap de mort.

—Et fa por?

—No es que'm fassi por, sino fàstic. Perquè el vas portar?

—Oh! tu no sabs lo molt que m'es convenient per als estudis!...

I digué aquestes paraules amb remarcada expressió de disgust.

—Perquè estàs de malhumor?—li preguntà la germana, acostant-s'hi més i parlant-li amb més dolcesa.—Et sab greu que jo'm casi?

Ell va oir aquell clam com una vibració del sentiment, i va mirar-la en els ulls, emocionat.

—Greu? No. Al contrari! Jo vull que siguis feliça, unint-te amb el teu promès. Ja t'he dit que'm plavia més que fos en Llucià que qualsevol altre home.

—Doncs, perquè tu no has de ser igualment feliç unint-te amb la Renata? Tant que ella dona a comprendre que t'estima!

—Bé...—ja'ns relacionarèm...—va respondre el germà, indecís.

—Sí, oi?—va fer la germana, anhelosa.—Vols que ara hi anèm a veure'ls, o esperes que vingui primer en Llucià? Ell no pot trigar molt a presentar-se, com cada dia, i menys avui, sabent que tu has arribat a casa.

—Prefereixo que abans vingui ell.

—Com te sembli. Ja parlarèu tots dos, que prou franquesa us teniu. Ah! escolta! No havíem pensat a dir-te que, per ara, no hi ha necessitat de qu'els nostres pares bestreguin la meua dotació, perquè el meu promès ja es prou ric, i... ademés, també té la idea de formar sols una casa i un patrimoni amb la família Rogent i la d'en Vilena... Ja ho veus si t'estimen, tant l'un com l'altre!...

—Ja es aquí, senyor Marcel?—va preguntar una veïna que passava pel carrer, alçant la festa i aturant-se.

—Sí, senyora, ja'l tenim aquí—va respondre la germana pera 'l germà.

—Oh! trobo qu'està molt bó!—seguí parlant l'observadora.—Després diràn que la ciutat es malsana!...

I altra volta empenqué via carrer avall, calmament.

En aquestes raons, la mare havia entrat a la cambra d'en Marcel, i se li va anar acostant sense qu'ell hagués pogut adonar-se'n.

—Amb qui parlaveu, fill meu?

—Amb la Eularia de càn Sagrera—va respondre l'estudiant.

I entrant-s'en amb ella a l'habitació, se li rendí de braços al coll, en un moment de tendresa.

—Mare! oh, mare! està contenta de mi?

—Sí, noi meu!—sospirava la vella, besant-lo.

I aparegué la Matilde a la porta de la cambra, mirant-los i somrient amb la més gran satisfacció.

PLÁCIT VIDAL.

Aixís s'enalteix la Patria, aixís se glorifica una llengua

HEUSAQUÍ com un bon començament d'any ha refut el meu pessimisme i m'ha fet re-nàixer una falaguera esperança en aquell demà, en aquell anhelat demà en que tots, ben junts, proclamarem arreu la redempció de la nostra estimada Patria. Res més m'ho proba, sino al veure que aquells fills esgarriats retornen, com el fill pròdic, a la llar pairal ont la mare els esperava amb els braços oberts per a estrenyer aquells qui, tal vegada desenganyats dels resultats més o menys positius, —puig jo crec que havien d'esser precisament negatius, tota vegada que en comptats llocs de la Iberia els interessa ben poc, per no dir gens, el pervindre de la nostra terra,—o potser arrepençits del seu procedir, tornaven a cercar l'amor de aquella mare qui havien abandonat; lo cert es, sia per patriotisme, sia per mercantilisme, que des d'ara endavant aquella revista titulada *Catalunya* que s'escriu en llengua enmatllada s'escriurà amb la nostra propia.

La rectificació d'un criteri equivocat ha sigut sempre obra de sabis, i, majorment, si's té en compte'l gran contrassentit que representa l'enaltiment dels fills il·lustres i la lloança de la nostra llengua, la qual tots els bons fills estimem de tot cor, feta amb aquella que malgrat ésser *armoniosa* no es la nostra, i, precisament ens es imposada per aquells que ben sovint ens han motejat la propia de dialecte. Jo sempre hi cregut, com a bon Català, que la millor lloança de la nostra llengua, es practicarla sempre, ja sia per la cosa mes petita, ja per l'assumpte més enlairat, fent conèixer arreu del món el seu tresor filològic i fer-la respectar per tothom. Que no hi col·laborarà el sabi de l'Unamuno i altres que passen per *eminències*? Molt bé; car la ploma d'aquella gent es més aviat una matzina per Catalunya, puig han demostrat tenir-li odi, ja que han vomitat ben sovint en contra d'ella la seva bilis catalanòfoba, i ademés tampoc hi fan cap falta, tota vegada que d'homes il·lustres i escriptors eminents ne tenim un nombrós estol.

A vos, amic Rucabado, me vui dirigir ara, felicitant-vos, com a director que sou de la sospita revista, pel camí emprès en bé de la nostra patria i per l'enaltiment del nostre idioma, recomanant-vos, al ensem, no permeteu que cap ploma barroera taqui la puresa de la nostra llengua, escrivint grolleries com les d'a-

quell article malestruc que aquí mateix criticàrem. Aixís enaltirèu la patria i glorificarèu la hermosa parla Catalana.

ARTUR COLOMER

Confrontacions Nacionalistes

VII

Breus mots sobre els orígens del Nacionalisme a la India.

COM a fet que respón directe i essencialment de la Naturalesa, el nacionalisme existeix per tot el món. Tant-se-val que les races siguin més o menys civilitzades com que estiguin en el summum del nivell de perfecció; aont existeixi, forçosament deu surar sigui amb la forma que sigui.

A la India comensà a sentir-se els batècs d'un amor a la Patria primitiva, cap a primers del segle XVII, en que Aureng-Zeb, mercès an el seu caràcter guerrer, aconseguí posar sota la seva tutela a tots els petits reialmes que encara actualment existeixen, empró amb diferents denominatius, fins a erigir-se en emperador de tota la India, cosa que cap dels seus avantpassats pogueren aconseguir per no esser excessivament tiranitzadors i si massa complacents amb referència a les diferents races que formen l'immens territori indià. En Aureng-Zeb arribà a estendre el llur domini fins a abarcar 40 províncies; la totalitat del gran Imperi Mogol que actualment perteneix a Anglaterra.

No obstant, la unitat de les diferents tribus que en petits reialmes, independents uns, dependents del Gran Mogol altres, que en aquella època mercès an el fanatisme religiós que'ls dividia, ja mai es pogué fer; quan al finalitzar el segle XVII els francesos, després de moltes i continuades tentatives aconseguiren fundar a la Bretanya una companyia comercial i financiera que únicament es dedicava a tota classe de transaccions amb els indis i musulmans, allavors fou quan les diferents tribus es convulsionaren fortament davant l'allau d'extrangers que com plaga de llagosta comensà a caure damunt d'aquell vast territori, riquíssim i verge d'explotacions comercials i financieres. Com que'ls holandesos foren els primers que

petjaren aquells rics terrenys i els quals pel seu individualisme mai pogueren estendre els seus dominis i fer floreixent la seva tasca col·lectiva per manca d'una unitat comercial, els francesos foren els que pel seu caràcter patrioter despertaren encara més l'ànima dormida de la rassa indiana, fins al punt de que deixantse portar pel llur afany de conquesta, no parant compte amb la colonització ni mètode en la penetració, tingueren que sostenir llargues lluites amb les diverses tribus que conquistaren i fins i tot amb els anglesos que ja amb anterioritat an ells, havien pres estat en altres territoris del imperi. Amb la presa de Pondichery pels anglesos acabà l'any 1763 la dominació francesa a la India, puig aquells se feren amos de tot lo conquistat per aquets.

Emprò la rassa india, que sempre passà per tota classe de vicissituds i ignominies, tant dels musulmans que'ls delmaven amb ses continuades lluites per la conquesta territorial, com per l'exploació desmesurada dels europeus en el ram comercial, exasperaren encara més l'odi que ja'ls hi portava, fins que eixí d'entre aquella multitud de emperadors antagònics, Haider-Ali que comanant als descontents d'una i altra banda acabà fent cara an els anglesos fins a ferse amo de lo que aquests anteriorment havien conquerit. Emprò es indubtable que contra la força res hi pot, ni l'amor a la Patria, ni'l valor més heròic. Els anglesos tornaren a conquistar lo perdut, encar que a pujat preu d'or i de sang, perque el fill de Haider-Ali, Tipu-Saib que fou el que'l succeí en el manament del Imperi i que encara odiava an els anglesos moltíssim més que son pare, abans de capitular i deixar-se vèncer morí defensant-se valerosament a la ciutat de Seringapatán, la seva residència. D'allavors ensà que'ls anglesos son amos i senyors dels vastíssims territoris de les Índies.

I encara actualment, responent als clams que sempre per la llibertat fan, les tres races que formen l'Imperi, que son els maharatas, els birmans i els afgans, l'Anglaterra no ha fet tota la justícia que cal per a donar satisfacció a les justíssimes aspiracions de les dites col·lectivitats. Perxò cada dos per tres, lo mateix que Catalunya, i que les demés nacionalitats oprimides, els indis aixequen llur veu i fins i tot llurs armes en defensa de la llur Patria, vexada i expoliada ignominiosament per els súbdits de la rossa Albíó.

L'actual govern anglés, més lliberal, més justicier i més humà que'ls anteriors, té en pro-

gecte un ampli plànol d'autonomia que sens dubte farà més floreixent aquella prolífica terra de l'Orient asiàtic. Aixís veuràn complertes llurs ansies de llibertat, les tres col·lectivitats indies, que encar que aimants de aspiracions primitives no deixen d'esser respectables.

R. CASALS I PEYPOCH.

Qüestions escolars

La Escola Oficial de Belles Arts trontolla

ES vergonyós a tot ser-ho lo que està passant actualment en nostra primera escola d'art, la tradicional escola de «Llotja».

Talment com si dintre l'art hi capigués l'haver-hi qui's cuidi de que no puguin portar-se mai a cap els avenços que arreu del mon fan la gloria dels artistes, succeeix en nostra escola d'Arts i Oficis i Belles Arts, que, malauradament, poden ben vanagloriar-se els seus professors, de tenir bona part dels escolars al seu domini, pero no domini d'educació artística, no, això fora 'l de menys, sino domini de caserna, fent-los passar sots l'ampar d'unes deixuplines, per a que jamai gosin aixecar un clam de protesta, un clam de dignitat ofesa, de llibertat artística.

Nostra escola, la que ha sigut durant tants anys el temple aont hi han bategat tants cors, ont hi han rebut sabies lliçons els qui avui son els mestres de l'art i crítics de la bellesa, se troba avui en un estat verament deplorable. Nostra escola no es res al costat de moltes altres, que la importancia de la capital que les sosté, es quelcom menys remarcable que la nostra poixanta ciutat.

Cada vegada qu'els escolars s'han permés l'atreviment (?) de fer qualche petició en benefici de llur ensenyança, han vist fracassades les llurs demandes, mereixent per tota resposta, un avís amical (?) del director, dient de que lo que demanen, ells no hi poden fer res, i de que si segueixen fent peticions se veuràn en la necessitat de passar per un *concell de disciplina* els peticionaris; crec jo que l'acusació la titularien aixís: «Por atreverse a presentar delante el claustro de profesores, varias demandas, cuya finalidad es nada menos que el deseo de una *Escuela Joven*», i'ls professors, passat de dos o tres, digníssimes persones, tots els demés son joves, pero joves amb

el cor revellit, reaccionaris a tota expectativa altament artística.

Per a demostrar la llibertat escolar que impera en la nostra escola, diré tant sols, que cap alumne, al formular una queixa, pot fer-ho en nom dels demés companys; per això s'amparen amb un reglament que a cada curs sofreix grans variacions, totes amb la mateixa finalitat: la de separar l'escolar del professor i'l bon gust i la bellesa, de la escola i de l'escolar.

Pero els professors ignoraven de que hi havia una «Associació Escolar Artística», i si sabien que hi era, se creien que hi era tant sols, diem-ho vulgarment, pera fells-hi esque-neta, per ajudar tot lo més a les seves particulars aspiracions, i s'han sortit de fogó quan han vist que aquesta Associació actuava, que aquesta Associació mantinguda per els cabals dels escolars, un cop se tancaven les portes de la Escola, s'obrien les de la seva Academia, donant cabuda a tothom, i han sabut que cada cop que això se realitzava, dita Academia s'omplena els més feliços dels èxits coronava els esforços de tots els escolars associats. Veritablement, això no pot esser de bon veure per els professors que actualment regenten la nostra escola superior; ells, la majoria, voldrien qu'els escolars, al acabar-se el curs, esperessin mansos la obertura del curs vinent, i que encongiés els uns, els qui hi van amb pena i'n surten tristos, i acontentats els altres, els qui hi van com un noi a una escola d'ensenyança primaria, estiguessin contents perque el professor els hi havia ja pagat els serveis de durant el curs (no el treball honrat de l'escolar) i l'amoixament envers els desitjos de renovació de la escola.

Actuant, doncs, l'Associació, ha fet, apoiant les demandes dels escolars tots, varies peticions dirigides correcta i atentament al director de la escola, contestant aquest lo que anteriorment ja he dit, i al preguntar nosaltres a qui ens havíem, doncs, de dirigir-nos pera esser atesos, el secretari ens respongué que ell no ho sabia, que ell no podia dir-nos res referent a la escola; i aquest era el senyor secretari de la Escola Superior de Belles Arts... jo trobo que està molt en son lloc.

La bilis del professorat ha arribat ja a sos límits, fins al insult. Les companyes escolars que assistien a la classe del natural de dibuix, han sigut expulsades molt grollerament, donant-els-hi per tota explicació, de que podien assistir-hi tantsols quan hi hagués model de

dòna; això jo no sé si calificar-ho com el comble de la moral... o dels pocs modos. Jo crec, com deu creure tothom que tinga el front en son lloc, que tota persona, siga del sexe que siga i aspiro a un alt refinament artístic, deu coneixer la forma, tant de l'home com de la dòna; si el senyor professor de dita classe no ho creu aixís, jo tinc la completa seguretat de que ell quan fa un retrat de dòna es ruboritzà.

I no acaba aquí el menyspreu dels professors envers els escolars.

Per a curar certes deficiències existents en la indicada classe, presentaren els alumnes de la mateixa, una demanda que responia als desitjos d'una gran majoria, en la que una de les conclusions més importants era la de qu'els escolars, junt amb el professor, fossin els qui donguessin abastiment de models, i no com se fa actualment que l'encarregat es un bedel quals nocions artístiques son les de fer la neteja en una escola d'art. El professor es dignà contestar solsament que de la manera que's fa ja està bé, com també referent a la *pose* del model se limità a contestar (que es un límit sens fi) que sols *ell* es qui deu posar-lo el model, i que encara que una *pose* resulti de *cartró*, els escolars tenen *obligació* de dibuixar-la, i per més satisfaccions digué: — *Encar que sigui una patata tenen de dibuixar vostès, o,., sino, ja ho saben: la porta es ben ampla.* (Paraules textuales).

Es hora, doncs, de qu'els escolars se desvellin? Jo crec que, no ara, no, sino que ja fa temps devien redressar-se; aixís potser no hauríem arribat a lo que ells titllen de rebelió escolar, no essent res més que ansies de tenir la nostra escola com cal, amb professors que's dignin freqüentar-la; no fent res més que la seva obligació,

I si això no logrè, si lo que nosaltres tant justament demanè, pregant com qui pidola una almoïna, allavors... allavors serà cas de obrar amb la mida de totes les nostres forces, i amb la llibertat d'actuació que deu amparar a totes les coses justes, anirè a demanar allí ont sia, ajuda per a nosaltres, els desheretats de la ensenyança, i si com els professors també ens fan el buit, allavors caldrà lo qu'els fa tanta por, lo que tant els esvera: anirè ardis amb la testa ben alta a demanar justícia, a demanar la revisió, la inspecció de la Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts.

Ens diu-en rebels: i què! no volen ells brega; doncs breguem.

ISIDRE SABOYA.

Música

SOCIETAT CHORAL DE BILBAO

AQUESTA entitat que ha sigut darrerament festejat hoste de la nostra ciutat, ha conseguit en els concerts donats al Palau de la Música Catalana i en les representacions de l'idili líric «Mirentxu» al Gran Teatre del Liceu l'admiració i aplaudiment del nostre públic, tant per la potencia i frescor de les veus que formen el seu conjunt—natural en aquestes entitats del Nord de la península—com per l'ajustada interpretació de les escullides obres que han executat.

El principal motiu d'aquesta visita era per a donar-nos a conèixer l'òpera vasca «Mirentxu» del mestre director de la entitat, senyor Guridi.

Aquesta obra que encertadament l'anomena son autor idili-líric, es tot ella inspirada amb motius populars de la Basconia, i si be no es una obra definitiva que pugui senyalar els mèrits d'un compositor, majorment quan s'es jove com el senyor Guridi, es prou per a senyalar un gust artístic refinat, propici a produir obres de més volada.

El treball orquestal fet amb gran senzillesa, potser pateix d'ésser un xic monòton, ja que indubtablement moltes escenes millorarien si s'abreïés la seva duració.

El públic, n'obstant, la rebé amb gran entusiasme, aplaudint llargament a l'autor, qui la dirigí, i a interpretadors, tots els quals cantaren la seva *particella* en llengua euskara.

Dels dos concerts donats al Palau de la Música Catalana, la primera part la dedicaren a cants populars, entre'ls que tingueren la finesa, digna d'agrair, d'incloure-n'hi dos de Catalans i lo restant dedicat a les grans obres simfòniques «Requiem alemany» de Brahms, la tercera part del «Faust» de Schumann, i la segona de «Redempció» de C. Frank, amb la cooperació de la orquesta del Gran Teatre del Liceu.

La primera d'aquestes obres era desconeguda per nosaltres i en ella poguerem admirar una vegada més, la inspiració d'en Brahms, qui amb el domini de la orquesta i acert en la col·locació dels chors, aconsegueix en aquesta obra efectes d'una grandiositat indescriptible.

El chor de Bilbao en aquestes obres, pogué demostrar tot lo que val, fent qu'el públic l'ovacionés repetidament, obligant-lo al finalitzar el concert a cantar l'Himne Nacional Euskar «Guernikako Arbola» que fou aclamat i escoltat a peu dret per tota la concurrència.—B.

Unió Catalanista

SECCIÓ OFICIAL

BARCELONA

Ha tornat a possessionarse de la Presidencia de la Unió el Dr. Martí i Julià de retorn ja de son viatge a París i Bruxelles, cessant per lo tant en dit càrrec el vis-president N'Artur Mora i Graupera que la desempenyava accidentalment.

* * *

L'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, s'ha dirigit a la Diputació i Ajuntament de Barcelona sol·licitant son apoi per al concurs infantil d'Historia de Catalunya que celebrarà el proper mars.

Per al millor èxit de la festa es prega a tots els que desitjen pendr-hi part s'inscriguin quan avans millor.

BADALONA

El Centre Catalanista «Gent Nova», en virtut del concell general reglamentari celebrat el prop-passat diumenge, ha renovat el seu Concell Directiu en la següent forma:

Marià Cuxart i Cuxart, president; Miquel Planas, vispresident; Narcís Arri Giralt, caixer; Pere de Tera Fanals, bibliotecari; Joaquim Lleal i Ramón Teixidó, vocals, i Agustí Font Rodó, secretari.

TERRASSA

El Grupo Catalanista ha traslladat son hostatge social al carrer de Sant Pere, 7, 1.er

Dintre pocs dies seràn obertes en el nou local unes classes gratuïtes de gramàtica i aritmètica Catalana, que a fi de que puguin assistir-hi els obrers seràn de 8 a 9 de la nit.

MANRESA

L'Associació Obrera Catalanista elegí en el darrer Concell General el següent Concell Directiu:

President, Pau Bellorbi; vis-president, Valentí Soler; secretari, Josep Basiana; vis-secretari, Josep Morist; tresorer, Joan Badia; vocals, Angel López i Sebastià Pessarrodona.

NOVES

Per necessitats de Redacció, aquesta setmana ens havem vist obligats a suprimir la secció de «Garbellant».

* * *

Pel monument a Mossén Cinto.—La liquidació del concert a benefici del monument a Mossén Jacinto Verdaguer, celebrat el dia 9 de Janer de 1913 en el Palau de la Música Catalana, ha donat un saldo a favor de dit monument de 13,520'39 pessetes.

Continuen essent numerosíssims els donatius que's reben d'arreu de Catalunya i fora d'Ella.

* * *

En el número passat el subtítol de les «Coses de l'Ampordà» aparequé dient «L'Aglenya» essent aixís que devia dir «Vergelles». L'autor ja ens haurà perdonat aquesta errada que amb gust rectificuem.

* * *

El Centre Autonomista de D. del C. i de la I. amb motiu del desè aniversari de sa fundació, organitza la Primera Assambla de Dependents Catalans, que tindrà lloc a últims de Mars i en son hostatje social.

* * *

Aplec Nacionalista.—Organitzat per la Unió Nacionalista Radical i amb motiu de la visita a la tomba del darrer Conceller en cap En Rafel de Casanova tindrà lloc a Sant Boi de Llobregat un grandíols meeting nacionalista el diumenge dia 9 del pròxim mes de Febrer.

Al matí es farà la visita a la tomba del Conceller situada en l'iglesia parroquial i a la tarde el meeting en quin hi pendran part prestigiosos oradors quins noms anunciarem en el pròxim número.

Al matí avans de dinar també tindrà lloc un match de foot-ball entre el club Samboià i el novell team de la entitat organitzadora.

* * *

Ha deixat de publicarse a l'Havana el periòdic *La Nova Catalunya*, orgue dels catalans residents a Cuba. Sentim la desaparició i fem vots per a que ben prompte pugui tornar a veure la llum pública la simpàtica revista.

* * *

Amb el nom de «Barcelona» s'ha constituït en aquesta capital, format per entusiastes joves nacionalistes, un grop de «Joves Stels».

* * *

L'Homenatge an En Rovira i Virgili.—S'ha constituït ja oficialment la comissió organitzadora del banquet en honor d'En Rovira i Virgili amb motiu de la publicació de son llibre *Historia dels moviments nacionalistes*, d'èxit immens entre el públic intel·lectual i nacionalista.

Malgrat l'iniciador hagi sigut la U. F. N. R., l'acte no tindrà altra significació que la d'una festa patriòtica.

Formen la comissió els senyors Claudi Admetlla, Josep M.ª Mallofré i Tort, Andreu Nin, Antoni Palà i nostre company En Francisco X. Casas Briz.

La Comissió pròximament dirigirà una crida a tots els patriotes amics i admiradors d'En Rovira i Virgili convidantlos a associarse a l'acte, al qual RENAIXEMENT s'adhereix amb el major entusiasme.

* * *

Haventhi diversos elements que tenen el propòsit de celebrar un acte, amb l'exclusiu caràcter d'homenatge a l'Antoni Rovira i Virgili, amb motiu de l'aparició del primer volum del seu llibre *Historia dels moviments nacionalistes*, i tenint en compte que'l distingit escriptor per raons de modestia molt atenedibles, se negà a acceptar més d'un acte del mateix caràcter, el Concell Directiu de l'Ateneu Nacionalista Republicà en atenció al senyor Rovira i Virgili, ha acordat: desistir de donar aquest caràcter al que el seu Concell General acordà celebrar per a inaugurar les tasques de l'entitat i donar-li exclusivament el de festa íntima, per a solemnitzar el comensament de l'aparició de l'esmentat llibre.

La festa de referencia consistirà en un sopar, que's celebrarà el dia 2 de febrer pròxim en el lloc i hora que oportunament se faràn públics.

L'Ateneu Nacionalista Republicà agrairà que tots els que hagin adquirit tiquets per concórrer a la festa en la forma que havia sigut iniciada, l'honrin amb la seva presencia, malgrat la modificació acordada. No obstant, els que no hi estiguin conforme, els hi serà retornat el seu import fins el dia 28 del corrent, en els mateixos llocs ont els haguessin adquirit.